

Historical publications of the Institut d'Estudis Catalans during 2010

Publicacions de temàtica històrica editades durant l'any 2010 per l'Institut d'Estudis Catalans

Published by the History and Archaeology Section and its Affiliated Societies

Publicats per la Secció Històrico-Arqueològica i les seves societats filials

Books

Llibres

- CARRADICE, Ian ; SANAHUJA, Xavier ; BENAGES, Jaume. *Les Monedes de Vespasià de la Província Tarraconensis (69-70 dC)*. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2010. (Complements d'Acta Numismàtica; 10). – 269 p. : il.
- GOROSTIDI PI, Diana. *Ager Tarraconensis*. Volum 3: *Les inscripcions romanes (IRAT)* / col·laboració de Piero Berni Millet. Institut d'Estudis Catalans ; Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Barcelona 2010. (Documenta ; 16). – 230 p. : il.
- IZQUIERDO BALLESTER, Santiago. *El republicanisme nacional a Catalunya : la gestació de la Unió Federal Nacionalista Republicana*. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2010. (D'ahir per avui; 5). – 294 p.
- MONCUNILL MARTÍ, Noemí. *Els Noms personals ibèrics en l'epigrafia antiga de Catalunya / edició a cura de Marc Mayer i Olivé*. Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2010. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 85). – 164 p.
- PALAHÍ GRIMAL, Lluís ; NOLLA I BRUFAU, Josep Maria. *Felix Turissa : la vil·la romana dels Ametllers i el seu fundus (Tossa de Mar, la Selva)*. Institut d'Estudis Catalans; Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya; Ajuntament de Tossa de Mar; Institut Català d'Arqueologia Clàssica, Barcelona 2010. (Documenta; 12) – 355 p. : il.
- PREVOSTI, Marta ; GUITART I DURAN, Josep (dirs). *Ager Tarraconensis*. Volum 1: *Aspectes històrics i marc natural*. Institut d'Estudis Catalans ; Institut Català d'Arqueologia Clàssica. Barcelona 2010. (Documenta ; 16). – 207 p. : il.
- RUBIÓ I LLUCH, Antoni. *Epistolari grec*. Volum 3: *Anys 1901-1915 / correspondència recollida i anotada per Eusebi Ayensa i Prat*; [l'edició d'aquesta obra ha estat a cura de: Josep Massot i Muntaner, membre de l'Institut d'Estudis Catalans] Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica, Barcelona 2008. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 87). – 561 p. : il.
- VILLARONGA, L. *Obra numismàtica esparsa*. Volum 2: *Grec i ibèric d'àmbit català*. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2010. (Tria de reedicions; 3). – 577 p.
- Troparium prosarium ecclesiae cathedralis vicensis /* Edició facsimilar monocroma amb introducció i índexs a càrrec de Miquel S. Gros i Pujol. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, Barcelona 2010. (Biblioteca Litúrgica Catalana; 6). – 205 p.

Journals

Revistes

- Acta Numismàtica*. Volum: 39. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, Barcelona 2009. – 255 p. : il.
- I. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Introducció: el patrimoni històric equivocat»; II. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Antoni Turró i Martínez, en el record»; III. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Memòria de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics durant l'any 2008»; IV. VILLARONGA I GARRIGA, Leandre «La Seca d'Olkairun»; V. GARCÍA GARRIDO, Manuel ; MONTAÑÉS ALTURA, Juan «Tesorillo de monedas galas de Castelló de Farfanya (Lleida)»; VI. AGUILERA HERNÁNDEZ, Alberto «Las acuñaciones ibéricas de la colección numismática del «CCEIP Campo de Borja» (Borja, Zaragoza)»; VII. GARCÍA GARRIDO, Manuel «Tesorillo de Siurana d'Empordà»; VIII. FRANCÈS VAÑÓ, D. «Unes francions de dirhem inèdites de Muhammad ibn Sa'd, el rei Llop (542-567 H)»; IX.

SENDRA I IBÁÑEZ, Joan Antoni «Una Nova troballa de moneda comtal urgellesa i reial aragonesa: diners d'Ermengol VIII i de Sanç Ramírez»; X. NOGUERA I MARTORELL, Joan «Varietats inèdites dels diners de Barcelona d'Alfons I (1162-1196)»; XI. VALL-LLOSERÀ I TARRÉS, Jordi «Simó de Montfort: diner inèdit de Besiers»; XII. BÉNÉZET, Jérôme «Trésors roussillonnais de la fin du XIIe-début du XIIIe siècle»; XIII. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «La moneda de doblenc d'Aragó de Jaume I (1215-1218)»; XIV. LLOBET I PORTELLA, Josep Maria «Moneda falsa a la vegueria de Cervera (1479-1634)»; XV. NOGUERA I MARTORELL, Joan «Noves aportacions al catàleg dels croats de Barcelona (XVI)»; XVI. SANAHUJA I ANGUERA, Xavier «Aportació de monedes catalanes inèdites al fòrum Numiscat (2)»; XVII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «La Plata i el billó mallorquí dels tres primers reis de nom Felip»; XVIII. SENDRA I IBÁÑEZ, Joan Antoni «De nou, una altra falsificació de moneda valenciana»; XIX. JORBA I SERRA, Xavier «L'encuny i el fons de pellofes de Vilafranca del Penedès i dos encunys inèdits»; XX. BOADA SALOM, Jaume; ORELL, Jeroni «La descoberta de Sóller: enigmes i aclariments»; XXI. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Eusebi Arnau: Medalla inèdita i algunes precisions»; XXII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Novetats i precisions sobre les medalles commemoratives dels Països Catalans (I)»; XXIII. CRUSAFONT I SABATER, Miquel; JANOT I BARRULL, Antoni «Troballa d'Anserall»; XXIV. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Troballa de Puigverd d'Agramunt»; XXV. CRUSAFONT I SABATER, Miquel «Troballa de Ventalló»; XXVI. «Recensions bibliogràfiques»; XXVII. «Publicacions de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics»

Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics. Volum 19. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Històrics, Barcelona 2009. – 265 p.

I. LLUCH BRAMON, Rosa «Les viles medievals: franqueses i mals usos»; II. CASASSAS I YMBERT, Jordi «Prat i Cambó: la maduresa d'un projecte polític»; III. IZQUIERDO BALLESTER, Santiago «Significació política de Solidaritat Catalana»; IV. PÉREZ-BASTARDAS, Alfred «El pressupost extraordinari de Cultura de 1908: entre solidaritat municipal i Solidaritat Catalana»; V. SALRACH, Josep Maria «Jaume I: una valoració del regnat»; VI. CINGOLANI, Stefano Maria «Memòria, llinatge i poder: Jaume I i la consciència històrica»; VII. BELENGUER, Ernest «Cristians, moros i jueus en el regnat de Jaume I»; VIII. RICHOU I LLIMONA, Montserrat «El Baix Maresme a l'època baixmedieval»; IX. BANEGAS LÓPEZ, Ramon Agustí «L'aprovisionament de carn a Barcelona durant els segles XIV i XV»; X. COSTA, Marie «El divorci a la Catalunya de l'Antic Règim:

un fenomen femení»; XI. MARTÍ FRAGA, Eduard «La Conferència dels Tres Comuns i el Braç militar: dues institucions decisives en el tombant del segle XVII»; XII. MORALES, Mercè «La Generalitat de Catalunya a l'exili (1939-1948)»; XIII. RIERA I VIADER, Sebastià «El vuitè centenari del naixement de Jaume I i la historiografia catalana»; XIV. ARNABAT I MATA, Ramon «Aportacions historiogràfiques sobre la Guerra del Francès a Catalunya amb motiu del bicentenari del seu inici (1808-2008)»; XV. SERRA I PUIG, Eva «La historiografia catalana: del segle XIX a la Segona República»

Miscel·lània litúrgica catalana. Volum 18. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, Barcelona 2010. – 361 p. : il.

I. «Membres de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics»; II. SUREDA JUBANY, Marc «Josep M. Marquès i Planagumà (1939-2007): in memoriam»; III. THELAMON, Françoise «Joseph Lemarié: in memoriam»; IV. BALL, Waltraud «Rafael Maria Bofill Fransí, nascut el 29 de setembre de 1924 i mort el 28 de març de 2009: in memoriam»; V. SMYTH, Matthieu «La prière gallicane post eucharistiam, vestige de la Birkat hammazon»; VI. PAGÈS I PARETAS, Montserrat «La representació dels profetes en la pintura romànica catalana»; VII. ALTÉS I AGUILÓ, Francesc Xavier «La tradició codicològica i litúrgica de l'homiliari carolingi de Luculentius a Catalunya: la recensió catalana. Inventari i homilies recuperades»; VIII. RUBIO SADIA, Juan Pablo «La penetración de la tradición litúrgica catalano-narbonense en el obispado de Palencia en el siglo XI»; IX. GROS I PUJOL, Miquel dels Sants «El processoner antic de la catedral de Tortosa (Tortosa, Arx. Cap., ms 267)»; X. SUREDA I JUBANY, Marc «La Catedral de Vic a les darreries del segle XIV: edició i comentari de la visita pastoral de 1388»

Historical publications of the other Sections of the Institut d'Estudis Catalans

Publicacions de la resta de l'Institut de temàtica històrica

Journals

Revistes

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica. Volum 2 (2)

Nova època. Editor en cap: Carles Puig-Pla; editors del present volum: Jordi Ferran Boleda; Carles Puig-Pla; Consell editorial: Josep Batlló Ortiz, Pere Grapí Vilumara, Nèstor Herran Corbacho, Maria Rosa Massa Esteve, Roser Puig Aguilar; Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Barcelona 2009. – 152 p. : il.

I. «Editorial»; II. OLESKO, Kathryn M. «Geopolitics & Prussian technical education in the late-eighteenth century»; III. MARTÍNEZ VIDAL, Àlvar; SA-

LLENT DEL COLOMBO, Alba «“Making Science Understandable”: divulgació científica i mediació editorial. El cas de *The Wisdom of the body* de Walter B. Cannon (1871-1945)»; *IV.* FERRAGUD, Carmel «Els practicants de la medicina en la creació del Regne de València (1238-1300)»; *V.* SÁNCHEZ MIÑANA, Jesús ; LUSA MONFORTE, Guillermo «De músico a óptico: los orígenes de Francesc Dalmau i Faura, pionero de la luz eléctrica y el teléfono en España»; *VI.* HERRAN CORBACHO, Néstor «La radioactivitat a les patents d'invenció espanyoles, 1900-1929»; *VII.* SURIOL CASTELLVÍ, Josep «Els túnels ferroviaris a la collada de Toses»; *VIII.* GARRIGÓS I OLTRA, Lluís «Identificación del color reflejado mediante patrones generados por superposición de filtros a principios del siglo XX: el analizador de Kallab»; *IX.* PATERNAIN SUBERVIOLA, José Luis ; CABRÉ BARGALLÓ, Maria ; MONTERO I SIMÓ, Miquel Àngel ; ROMEU FIGUEROLA, Antoni «Conrad Hal Waddington (1905-1975) : el naixement de l'epigenètica»

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica. Volum 3 (1) Nova època. Editor en cap: Carles Puig-Pla; editors del present volum: Josep Batlló Ortiz, Roser Puig Aguilar; Consell editorial: Jordi Ferran Boleada, Pere Grapí Vilumara, Néstor Herran Corbacho, Maria Rosa Massa Esteve; Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, Barcelona 2010. – 104 p. : il.

I. CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi ; CARNEIRO, Ana «El projecte de la carta geològica d'Europa i la participació dels serveis geològics d'Espanya i Portugal»; *II.* BAIG I ALEU, Marià «Del laboratori a la indústria: Louis Joseph Proust a la Reial Fonderia de Sant Sebastià de la Muga»; *III.* RUIZ AGUILERA, Daniel ; POL I LLOMPART, Josep Lluís «Els efectes de la llum solar a la Seu de Mallorca»; *IV.* CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi «Notícies i idees sobre l'origen, antiguitat i evolució de l'home a la revista *Ibérica*»; *V.* SOLSONA I PAIRÓ, Núria «Seguint el fil de l'obra *I segreti della Signora Cortese*»; *VI.* TOCA, Àngel «Química en provincias: Antonio Rius Miró en Zaragoza (1922-1930)»; *VII.* SALLEN DEL COLOMBO, Emma «Galileu Galilei. Sidereus Nuncius. O Mensageiro das Estrelas» (ressenya)

Arxiu de Textos Catalans Antics. Volum 29. Institut d'Estudis Catalans. Facultat de Teologia de Catalunya, Barcelona 2010. – 1111 p.

I. PUIG I OLIVER, Jaume de ; PERARNAU I ESPELT, Josep ; CLAUSELL NÁCHER, Carme ; IZQUIERDO MOLINAS, Eva ; MARTÍ, Sadurní ; ROJAS FERNÁNDEZ, Raquel ; AVENOZA, Gemma ; SORIANO, Lourdes «Catàleg dels manuscrits de les obres de Francesc Eiximenis, OFM, Conservades en biblioteques públiques. Primera part: Obres originals en cata-

là/2. Segona part: refoses. Tercera part: Obres originals en llatí. Quarta part: Traduccions. Cinquena part: Obres atribuïdes»; *II.* SCAVIZZI, Barbara «*Il Tractatus epistolarum christini* di Arnaldo di Villanova: tradizione manoscritta, destinatari e temi-chiave»; *III.* PLANES I ALBETS, Ramon «El llibre *Rectoria de Santa Maria de Ribelles, situada en la vegueria d'Agramunt, bisbat d'Urgell (911-1796)* de l'arxiu del baró de Ribelles»; *IV.* REQUESENS I PIQUER, Joan «Butlletí bibliogràfic: Textos del Renaixement al llarg de 30 anys (un assaig)»; *V.* «Recensions»; *VI.* «Taules de fons manuscrits i d'antropònims»; *VII.* «Obres enviades a la direcció»

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 15 (gener-juny 2010). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2009. – 262 p. : il.

I. COMAS RUBÍ, Francesca «Presentació: Fotografia i història de l'educació = Photography and History of Education»; *II.* RIEGO AMÉZAGA, Bernardo «Mirant a la història i aprenent a experimentar amb nous mètodes = Looking at history and learning to experiment with new methods»; *III.* RODRÍGUEZ DE LAS HERAS, Antonio «L'ús pedagògic de la fotografia històrica = Pedagogical use of historical photography»; *IV.* ARGERICH, Isabel «Imatges fotogràfiques de temàtica educativa en col·leccions i arxius públics i privats = Photographic images with educational themes in public and private collections and archives»; *V.* AGUILÓ RIBAS, Catalina ; MULET GUTIÉRREZ, Maria Josep ; PINYA LLINÀS, Paula «La fotografia de temàtica escolar en arxius no especialitzats: notes sobre fons en imatge a Mallorca = The school photography in non specialized archives: notes about images collections in Majorca»; *VI.* DEPAEPE, Marc ; SIMON, Frank «Sobre el treball amb fonts: consideracions des del taller sobre la història de l'educació = About working with sources: reflections from the historian of education's workplace»; *VII.* BRASTER, Sjaak «How (un-)useful are images for understanding histories of education? About teacher centeredness and new education in Dutch primary schools: 1920-1985 = Com són d'(in)útils les imatges per entendre les històries de l'educació? L'ensenyament centrat en el mestre i l'Escola Nova als centres de primària holandesos: 1920-1985»; *VIII.* GROSVENOR, Ian «The School album: images, insights and inequalities = L'àlbum de l'escola: imatges, introspecció i desigualtats»; *IX.* DEL POZO ANDRÉS, Maria del Mar ; RABAZAS ROMERO, Teresa «Imatges fotogràfiques i cultura escolar en el franquisme: una exploració de l'arxiu etnogràfic = Photographs and school culture in francoism: an exploration of the ethnographical archive»; *X.* COMAS RUBÍ, Francesca ; MARCH MANRESA, Miquel ; SUREDA I GARCIA, Bernat «Les pràctiques educatives

de l'escoltisme de Mallorca durant la dictadura franquista a través de les fotografies = Educational scouting practices in Mallorca during the Franco dictatorship seen through photographs»; XI. PAYÀ RICO, Andrés «Formació professional, instrucció i adoctrinament a l'empresa Segarra (la Vall d'Uixó, Castelló) durant el franquisme = Professional training, instruction and indoctrination at the Segarra company (La Vall d'Uixó -Castelló-) within the Franco period»; XII. «Informació sobre els autors dels articles = Information about the authors of the articles»

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació.

Volum 16 (juliol-desembre 2010). Institut d'Estudis Catalans. Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Barcelona 2009. – 260 p. : il.

I. SOLÀ I GUSSINYER, Pere «En el centenari de Ferrer i Guàrdia : pòrtic de presentació al monogràfic = In the centenary of Ferrer i Guàrdia : an introduction to the monographic»; II. SOLÀ I GUSSINYER, Pere «El centenari de Ferrer: un balanç historiogràfic i pedagògic = Ferrer Centenary: a historiographical and pedagogical report»; III. RIBA MIRALLES, Jordi «L'educació incessant: les idees pedagògiques de Jean-Marie Guyau = An incessant education: Jean-Marie Guyau's pedagogical ideas»; IV. SOLÀ I GUSSINYER, Pere «Las coordenadas morales y filosófico-educativas de Ferrer = Ferrer's moral, philosophical and educational coordinates»; V. VELÁZQUEZ VICENTE, Pascual ; VIÑAO FRAGO, Antonio «Un Programa de Educación Popular: el legado de Ferrer Guardia y la Editorial Publicaciones de la Escuela Moderna (1901-1936) = Programme on Popular Education: the legacy of Ferrer Guardia and Publicaciones de la Escuela Moderna Editions (1901-1936)»; VI. ALZINA I SEGUÍ, Pere «L'obrerisme educatiu a les Illes Balears = Educational workerism in the Balearic Islands»; VII. RIBERA CARBÓ, Anna «Ferrer Guardia en la Revolución Mexicana = Ferrer Guardia in the Mexican Revolution»; VIII. RODRÍGUEZ I BOSCH, Josep Lluís «L'origen de la formació d'adults a Catalunya (1874-1936) : l'associacionisme com a trama educativa = The origin of adult teaching in Catalunya (1874-1936) : associationism as an educational network»; IX. FERRER I GUÀRDIA, Francesc ; SOLÀ I GUSSINYER, Pere [ed.] «Francesc Ferrer i Guàrdia : «Feuilles detachées», hojas sueltas... / edición y notas de Pere Solà Gussinyer»; X. SOLÀ I GUSSINYER, Pere [ed.] «Elements d'un procés de crim d'estat (discurs de l'auditor de guerra en el judici contra Ferrer i Guàrdia amb comentaris crítics de Pere Solà)»; XI. MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi «La Influència germànica i la pedagogia catalana : 1900-1939 = German

education and catalana pedagogy : 1900-1939»; XII. FERNÁNDEZ SORIA, Juan Manuel «Contribucions del projecte Nebraska a la formació d'una didàctica crítica a Espanya : a propòsit de dos llibres de Juan Mainer Baqué sobre la genealogia de la Didàctica de les Ciències Socials»; XIII. «Informació sobre els autors dels articles = Information about the authors of the articles»

Llengua & Literatura: revista anual de la Societat Catalana de Llengua i Literatura.

Volum 21. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, Barcelona 2010. – 514 p.

I. GÓMEZ, Francesc J. «Ficció i heterodòxia en *Lo somni* de Bernat Metge a la llum del *Liber de spiritu et anima*»; II. MATEO ALCALÁ, M. Luisa «Espai i figures infernals en el teatre religiós del segle XVI: el Manuscrit Llabrés»; III. COROMINA I POU, Eusebi «El substrat religiós, agent de versemblança en la història i la llengua de *La plaça del Diamant*»; IV. MARTÍ I MESTRE, Joaquim «La presència del català i de l'aragonès a principis del segle XX en els parlars valencians de base castelloaragonesa: l'obra filològica de Torres Fornes (1903)»; V. VERNET I PONS, Mariona «L'aspecte verbal entre el protoindoeuropeu i el llatí»; VI. NOGUÉ SERRANO, Neus «La primera persona del plural en català»; VII. CRESPO SENDRA, Verònica «L'entonació de les oracions interrogatives absolutes: un estudi de contrast dialectal»; VIII. MAESTRE BROTONS, Antoni «Els llibres mediàtics: la transgressió de l'escriptura»; IX. COSTA I CARRERAS, Joan «Conceptes labonians pertinents per a la planificació lingüística del català»; X. MARTÍ I CASTELL, Joan «Els mitjans de comunicació i l'ús de la llengua»; XI. PUJOL, Dídac «La recepció crítica de Shakespeare als Països Catalans: bibliografia comentada (1807-2009)»; XII. GIBERT, Miquel Maria «Goldoni en les traduccions de J. M. de Sagarra i de J. Oliver»; XIII. CIFUENTES I COMAMALA, Lluís «Bibliografia de Josep Perarnau i Espelt»; XIV. «Ressenyes i notes crítics»; XV. FERRER SANTANACH, Montserrat ; PRAT, Oriol «El Seminari de Literatura i Cultura de l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna (SLIMM) del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona (2008-2009)»; XVI. ROCA, Rafael «“El Meu poble i jo”: les V Jornades d'Intercanvi Cultural (Catalunya del Nord, 10-12 d'octubre de 2009)»; XVII. SAMPER PRUNERA, Emili «V Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics / XI Simposi d'Etnopoètica de l'Arxiu de Tradicions de l'Alguer»; XVIII. VILALLONGA, Mariàngela «Joan Bastardas i Parera»; XIX. PANYELLA, Vinyet «La constitució de la Societat Rusiñol»; XX. FERRER I COSTA, Joan «Eduard Feliu i Mabres (1938-2009)»; XXI. RABELLA I RIBAS, Joan Anton «La Societat Catalana de Llengua i Literatura (2009)»

Books**Llibres****La Ciència en la història dels Països Catalans. Volum 3:**

De l'inici de la industrialització a l'època actual / Joan Vernet i Ramon Parés (directors). Institut d'Estudis Catalans ; Universitat de València, Barcelona 2009. – 926 p. : il.

I. «Pla general de l'obra»; **Part primera: La industrialització: II.** «La Ciència en la història dels Països Catalans. Volum III: De l'inici de la industrialització a l'època actual: Part primera: La industrialització»; *III.* «La Ciència i la tècnica en el segle XIX»; *IV.* ROCA I ROSELL, Antoni ; CAMARASA I CASTILLO, Josep M. «El temps de la industrialització»; *V.* BERNAT I LÓPEZ, Pasqual ; LUSA MONFORTE, Guillermo «L'ensenyament tècnic i professional: de les escoles de la Junta de Comerç a la primera Escola Industrial»; *VI.* ROSELL COLOMINA, Jaume ; ROCA ROSELL, Francesc ; ARROYO I HUGUET, Mercè «La Ciència de les ciutats, les xarxes urbanes i la nova construcció»; *VII.* LÓPEZ PIÑERO, José M. ; BUJOSA I HOMAR, Francesc «Una sanitat en transformació»; *VIII.* PARÉS I FARRÀS, Ramon «Annex: Jaume Ferran i Clúa com a capdavanter de la microbiologia sanitària»; *IX.* CUELLO I SUBIRANA, Josep ; MARTÍ I HENNEBERG, Jordi «Ciència per a tothom i naturalistes extraacadèmics»; *X.* RIERA I TUÈBOLS, Santiago ; FLORENSA GIMÉNEZ, Albert «La navegació al segle XIX»; *XI.* CAMÓS I CABECERAN, Agustí ; CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi ; GLICK, Thomas F. «La recepció de l'evolucionisme»; *XII.* FLORENSA GIMÉNEZ, Albert ; RIERA I TUÈBOLS, Santiago «Els inicis del vapor i del ferrocarril a Catalunya»; *XIII.* GRAPÍ I VILUMARA, Pere ; NIETO I GALAN, Agustí «Els professionals de la química del segle XIX : escoles, indústria i universitat»; *XIV.* BARÇA SALOM, Francesc X. ; LUSA MONFORTE, Guillermo «Ensenyament de les matemàtiques, recepció de les noves tecnologies»; *XV.* VIDAL HERNÁNDEZ, Josep Miquel «Els inicis de la investigació científica a Menorca»; *XVI.* ALAYO I MANUBENS, Joan Carles «Ciència elèctrica i electrificació»; *XVII.* GOZALO GUTIÉRREZ, Rodolfo «Geologia i geodèsia: reconeixement bàsic del territori»; *XVIII.* CARTAÑA I PINÉN, Jordi ; MATEU TORTOSA, Enric ; CALATAYUD GINER, Salvador «Una agronomia en mutació»; **Segona part: Del noucentisme a la Guerra Civil:** *XIX.* «La ciència en la història dels Països Catalans: Volum III: De l'inici de la industrialització a l'època actual: Part segona: Del noucentisme a la Guerra Civil»; *XX.* «Marc històric de la primera meitat del segle vintè»; *XXI.* ROCA I ROSELL, Antoni ; CAMARASA I CASTILLO, Josep M. «El segle XX i el desenvolupament autònom»; *XXII.* ROCA I ROSELL, Antoni ; SALAVERT FABIANI, Vicent Lluís «Catalanisme, valencianisme i ciència en el canvi de segle»; *XXIII.* CAMARASA I

CASTILLO, Josep M. ; ROCA I ROSELL, Antoni ; GARCÍA DONCEL, Manuel ; CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi «L'Església i la ciència»; *XXIV.* ROCA I ROSELL, Antoni ; NAVARRO BROTONS, Víctor ; ROQUÉ RODRÍGUEZ, Xavier «La Física com a nova frontera i com a servei»; *XXV.* CASASSAS I SIMÓ, Oriol «L'Escola Biològica Catalana»; *XXVI.* LÓPEZ PIÑERO, José M. «Els sabers mèdics al segle XX: el País Valencià»; *XXVII.* CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi ; SUNYER I MARTÍN, Pere «Les noves ciències naturals i la geografia del 1900 al 1936»; *XXVIII.* MALLET, Antoni «La Guerra Civil i les institucions científiques catalanes: el cas de la recerca matemàtica (1907-1967)»; *XXIX.* TOCA, Àngel ; NIETO I GALAN, Agustí «Química acadèmica i química industrial a les primeres dècades del segle XX»; *XXX.* ROCA I ROSELL, Antoni «La República, la Generalitat i la renovació de les institucions científiques»; *XXXI.* CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi ; ROCA I ROSELL, Antoni «La Guerra Civil (1936-1939) i la ciència»; *XXXII.* CAMARASA I CASTILLO, Josep M. ; CATALÀ GORGUES, Jesús Ignasi «La diàspora i l'exili interior»; *XXXIII.* «Perfil biogràfic dels autors del volum 3»; *XXXIV.* «Índex toponomàstic»; *XXXV.* «Índex de taules, figures i il·lustracions»

Any Rodoreda 1908-2008: Memòria / Direcció: Joaquim Molas; coordinació: Marta Viñuales; redacció: Xavier Montoliu, Nina Valls. Institut d'Estudis Catalans. Fundació Mercè Rodoreda, Barcelona 2010. (Biblioteca Mercè Rodoreda; 5). – 322 p. : il.

Jordi Sarsanedas: sessió en memòria. Sala Prat de la Riba 29 de març de 2007. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, Barcelona 2010. (Semblances biogràfiques; 52). – 43 p.

I. VALLVERDÚ I CANES, Francesc «Presentació»; *II.* GINER I DE SAN JULIÁN, Salvador «Salutació»; *III.* TRESSERRAS I GAJU, Joan Manuel «Jordi Sarsanedas, referent intel·lectual»; *IV.* MARTÍ I CASTELL, Joan «Jordi Sarsanedas, membre de la Secció Filològica»; *V.* ARDOLINO, Francesco «*Composita solvantur*: la recerca poètica dins la narrativa de Jordi Sarsanedas»; *VI.* MIRALLES I SOLÀ, Carles «La poesia de Jordi Sarsanedas: aspectes»; *VII.* MOLAS I BATLLORI, Joaquim «Memòria de Jordi Sarsanedas»

El mapa com a llenguatge geogràfic: recull de reflexions contemporànies (segle XX) / edició i traduccions a cura de Pau Alegre i Nadal. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Geografia ; Instituto Geográfico Nacional, Barcelona 2010. – 389 p. : il.

I. SERENO ÁLVAREZ, Alberto «Pròleg»; *II.* INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA. JUNTA DE GOVERN «Pròleg»; *III.* ALEGRE I NADAL, Pau «Presentació»; *IV.* SKELTON, Raleigh A. «La història de la cartografia: una ullada»;

V. WOODWARD, David «Un esquema per a l'estudi històric dels mapes»; VI. HARLEY, John Brian «Els mapes, el saber i el poder»; VII. DAINVILLE, François de «El llenguatge dels geògrafs : introducció i conclusions»; VIII. ROBINSON, Arthur H. ; WALLIS, Helen M. «Un tombant fonamental de la cartografia temàtica»; IX. RAISZ, Erwin «El cartograma estadístic rectangular»; X. GAUSSEN, Henri «El color en els mapes temàtics»; XI. IMHOF, Eduard «El renovat Mittelschulatlás suís»; XII. BERTIN, Jacques «Veure o llegir»; XIII. ECKERT, Max «La coherència del mapa»; XIV. WRIGHT, John K. «Els mapistes són humans»; XV. STAMP, L. Dudley «Els inventaris cartogràfics»; XVI. CLAVAL, Paul ; WIEBER, Jean-Claude «Els mapes com a eines de recerca»; XVII. ROBINSON, Arthur H. «L'abans i ara de la geografia i la cartografia»; XVIII. PETCHENIK, Barbara Bartz «La història natural dels atles»; XIX. RISTOW, Walter W. «Què en fem, dels mapes?»; XX. SKELTON, Raleigh A. «La conservació i el col·leccionisme de mapes antics»; XXI. KOEMAN, Cornelis «Qüestions al cartotecari a la cerca de mapes»; XXII. «Índex antroponímic»

Record d'Artur Saurí del Rí / coordinació: Eduard Aruga i Valeri i Víctor Martín i Sánchez. Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana d'Economia, Barcelona 2010. (Quaderns de recerca; 6). – 60 p.
I. PUIG I BASTARD, Pere «Presentació»; II. SAURÍ I ROMERO, Lluís «Ressenya biogràfica d'Artur Saurí del Rí»; III. «Invitació»; IV. PUIG I BASTARD, Pere «Paraules de salutació»; V. CABANA I VANCELLS, Francesc «Artur Saurí: director del Servei d'Estudis de Banca Catalana»; VI. CASAS I ONTENIENTE, Joan B. «Artur Saurí: degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya»; VII. SICART I ORTÍ, Ferran «Artur Saurí: el professor universitari i el cap d'estudis; el company i el mestre»; VIII. CASTELLS I OLIVERES, Antoni «Cloenda de l'acte»; IX. SAURÍ DEL RÍO, Artur «Las pequeñas y medianas empresas: dificultades en su financiación»; X. MONTLLOR I SERRATS, Joan «Artur Saurí en el record d'un degà, professor i alumne»; XI. ALENYÀ I FUSTER, Miquel «Artur Saurí i les Balears»; XII. MUNS I ALBUIXECH, Joaquim «Artur Saurí, record d'un gran amic»

Rafael Caria: sessió en memòria. Sala Prat de la Riba 11 de novembre de 2008. Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, Barcelona 2010. (Semblances biogràfiques; 53). – 31 p.

I. ARGENTER I GIRALT, Joan Albert «Presentació»; II. ALVAU, Pere Lluís «Rafael Caria: convicció i entusiasme d'una missió»; III. BOVER I FONT, August «En memòria de Rafael Caria»; IV. CAROD-ROVIRA, Josep-Lluís «Rafael Caria, l'últim feix de llumera»; V. SCALA, Luca «Rafael Caria, l'home necessari»; VI. MARTÍ I CASTELL, Joan «Sessió en memòria de Rafael Caria»

FLORENSA I PARÉS, Joan. **El Projecte educatiu de l'Escola Pia de Catalunya (1683-2003): una escola popular.** Institut d'Estudis Catalans; Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana; Escola Pia de Catalunya, Barcelona 2010. – 632 p.

PEITAVÍ DEIXONA, Joan. **Antroponímia, poblament i immigració a la Catalunya moderna: l'exemple dels comtats de Rosselló i Cerdanya (segles XVI-XVIII).** Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica, Barcelona 2010. (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica, 20). – 892 p. : CD-ROM.

PERARNAU I ESPELT, Josep. **Beguns de Vilafranca del Penedès davant el tribunal d'Inquisició (1345-1346): de captaires a banquers?** Institut d'Estudis Catalans ; Facultat de Teologia de Catalunya ; Ajuntament de Vilafranca del Penedès ; Istituto Storico Italiano per il Medio Evo, Barcelona 2010. (Corpus Scriptorum Cataloniae. Series B, Scripta; 2). – 208 p.

TORNÉ I CUBELLS, Josep. **Catàleg dels pergamins de l'actual Arxiu del Monestir de Poblet.** Institut d'Estudis Catalans ; Facultat de Teologia de Catalunya ; Monestir de Santa Maria de Poblet, Barcelona 2010. (Corpus Scriptorum Cataloniae. Series D: Subsidia; 1). – 325 p.

VALLORY, Eduard. **L'Escoltisme mundial: la discreta remor d'un bosc que creix.** Institut d'Estudis Catalans. Secció de Filosofia i Ciències Socials ; Proa, Barcelona 2010. – 239 p. : il.